

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS YRITTÄJYYDESTÄ (luonnos)

I. Lähtökohdat

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä perustuu hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti laadittuun yrittäjyysstrategiaan. Periaatepäätös on voimassa vuosina 2022 – 2027. Yrittäjyysstrategian lisäksi yrittäjyystoimia täydentävät muut hallitusohjelman Elinvoimainen Suomi-kokonaisuuden ohjelmat ja toimenpiteet.

Yrittäjyysstrategian tilannekuvassa on tunnistettu yrittäjyyteen liittyviä haasteita sekä niihin vastavia strategisia linjauksia. Strategian konkretisoimiseksi on luonnosteltu tiekarttaa seurantamittareineen. Valtioneuvoston periaatepäätökseen on nostettu valmistelusta keskeisimmät periaatteelliset, poliittisesti linjattavat toimet, jotka koskevat useampia ministeriöitä ja joiden toteutus edellyttää toimia läpi valtioneuvoston sekä jatkuvuutta.

Yrittäjyyden tilannekuvan mukaan yrittäjyyden toimintaympäristö on pääsääntöisesti kunnossa mutta myös kehittämisen painopisteitä tunnistettiin. Toimintaympäristö on kilpailukyvyllään vaihteleva ja osin jopa alisuoriutuva vertailumaihin verrattuna. Perustettavien yritysten määrä on potentiaaliimme nähden alhainen ja vientiä harjoittavien mikro- ja pk-yritysten joukko on pieni. Kasvua ja erityisesti voimakasta kasvua tavoittelevia yrityksiä on vähän ja kasvua ylipäätään tavoittelevien pk-yritysten määrä on trendiltään laskeva. Skaalautuvaa¹ kasvua toteuttavien yritysten määrä on pohjoismaista alhaisin kuten myös koko EU:ssa.

Pienet ja keskisuuret työnantajayritykset ovat Suomen talouden ja hyvinvoinnin kannalta hyvin keskeisiä. Tämä yritysjoukko vastaa merkittävästä osasta maamme verotuloista, viennistä ja työpai-koista. Työllistävissä yrityksissä on 95 % teollisuuden, rakennusalan ja yksityisten palvelujen työpaikoista. Näissä yrityksissä on myös jatkossa kaikkein suurin työllistämisen- ja kasvupotentiaali. Tästä huolimatta työllistävien yritysten lukumäärä (erityisesti alle 10 henkilöä työllistävissä) on laskenut 8 000:lla vuoden 2013 jälkeen. Myös koronakriisi on merkittävästi vaikeuttanut pienten ja keskisuurten yritysten tilannetta. Huolestuttavan kehityssuunnan kääntäminen edellyttää yhteiskunnallisessa päätöksenteossa huomion kiinnittämistä etenkin näiden yritysten tarpeisiin. On koko yhteiskunnan etu, että uusien työpaikkojen luomisesta vastaaville yrityksille taataan parhaat mahdollisuudet kasvaa, uudistua ja pärjätä kansainvälisessä kilpailussa. Keskeisiä keinoja tämän takaamiseksi ovat osaaajupulan helpottaminen, kannustava ja kilpailukykyinen verotus, omistajanvaihdosten vauhdittaminen, kansainvälistymisen tukeminen sekä sujuvat viranomaisprosessit. Jotta tulevaisuudessa kyetään ylläpitämään pohjoismaista hyvinvointimallia, tarvitaan Suomeen paitsi talouskasvua ja työllisyyttä, myös lisää yrityksiä, jotka uudistuvat, kasvavat, työllistävät ja kansainvälistyvät. Pk-yritykset ja erityisesti nuoret yritykset ovat tärkeitä koko talouden uudistajia. Yritysten ja yrittämisen muodot kehittyvät nopeasti ja toimintaympäristön tulee tukea mm. verkostomaisia, asiakkaita joukkoistavia, etätyöhön perustuvia, hankekohtaisia, datalähtöisiä, kestävän kehityksen missiolähtöisiä, ekosysteemimäisiä yritysten malleja ja joustavia siirtymiä työntekijästä yrittäjäksi ja takaisin.

Yrittäjyysstrategiassa toimintaympäristön merkittävimmiiksi pidemmän aikavälin haasteiksi tunnistettiin työvoiman saatavuus, investointien matala taso ja tuottavuuden verrokkimaita heikompi kehitys. Nämä haasteet voivat myös jarruttaa koronapandemian jälkeen viriävää kasvua nopeammin kuin vertailumaissa. Siksi on tärkeää helpottaa pidemmän aikavälin rakenteellista uusiutumista ja siirtymistä uudenlaisiin työn sisältöihin, uudentyypiseen yritystoimintaan ja kansainvälistymiseen.

¹ Verkostomainen, usein digitaaliseen toimintaan perustuva kasvu

Yrittäjyyden toimintaympäristön tulee tukea ja kannustaa kaikenlaisia pk-yrityksiä uudistumaan ja edistää uutta yrittäjyyttä sekä houkutella ulkomaalaisia investointeja ja yrityksiä Suomeen.

Keskeinen uudistumisen ja kasvun lähde ovat investoinnit erityisesti tutkimukseen ja kehittämiseen (ml. muualla tehdyn tutkimuksen/kehittämisen käyttöönotto) sekä näiden tuloksena syntyvät kaupalliset menestystuotteet. Investointien määrät ovat ainakin lyhytaikaisesti lisääntymässä ja Suomessa on vielä matkaa tavoitteisiin, jotka liittyvät investointitason, ja erityisesti TKI-investointien tason, nostamiseen ja siirtymiseen digivihreään talouteen. Investoinneissa ja kehittämisessä tulee hyödyntää kaikki keinot, joilla on mahdollista lisätä pk-yritysten tuotteiden tai palveluiden arvoa asiakkaille. Investointien ja kehittämisen lisääminen edellyttää myös osaavia työntekijöitä, joiden saatavuus on vaikeutunut.

Tuottavuuden kasvattaminen edellyttää uudistumisen ja kasvun tukemiseksi pitkäjänteistä ja ennakoitavaa toimintaympäristöä, jossa huomioidaan myös muissa maissa tapahtuva kehitys. Yritysten kasvu- ja uudistumishalukkuuteen ja investointeihin voi julkinen hallinto vaikuttaa pääsääntöisesti yrittäjyyspolitiikan toimilla, jotka lisäävät yrittäjien luottamusta siihen, että yrittäjyyden toimintaympäristö on johdonmukainen, kannustava, ennakoitavissa oleva ja uuden kokeilua helpottava. Yrittäjillä itsellään on keskeisin rooli olla vauhdittamassa kasvua ja uudistumista.

Yrittäjyyspolitiikka on osa yhteiskunnan kehittämistä ja yrittäjyyden tarkastelun tulee kytkeytyä kaikkiin yritysten toimintaan vaikuttaviin politiikkalohkoihin ja kehitystavoitteisiin. Pk-yritysten niukemat resurssit edellyttävät, että ne tulee ottaa huomioon mm. asioinnin ja hallinnollisten menettelyiden sujuvoittamisessa prosesseja yksinkertaistamalla, osaavan työvoiman ja rahoituksen saataavuudessa, uuden teknologian käyttöönotossa ja digivihreässä siirtymässä.

Yrittäjyyspolitiikan kulmakiviä määritellään myös EU:n eri politiikka-alueiden linjauksilla ja instrumenteilla. Poliitikkojen ja toimenpiteiden toteutuksessa ja suunnittelussa tulee pyrkiä etsimään yhteisiä tavoitteita, synergioita ja toimenpiteiden uudenlaisia kytkentöjä. Yksittäisten toimenpiteiden sijaan tarvitsemme laajempaa yrittäjyyspoliittiseen strategiaan, visioon ja tavoitteisiin kytkeytyvien toimenpiteiden yhteensopivaa kokonaisuutta.

II. Tavoitteet

Valtioneuvostolla on tärkeä rooli olla tukemassa yrittäjyyden toimintaympäristön kehitystä kasvua sekä yritys- ja elinkeinorakennetta monipuolistavaksi ja uudistavaksi. Periaatepäätöksen tavoitteena on yrittäjyysstrategian linjausten mukaisesti:

- Lisätä yritysten kasvuhakuisuutta vauhdittamalla yritysten kestävästä kasvusta, työllistymisestä ja uudistumisesta huomioiden erityisesti digivihreäsiirtymä-kaksoishaasteeseen vastaaminen
 - Mahdollistaa työnantajayritysten määrän kasvu ja tavoitella etenkin keskisuuren yritysten määrän lisäystä ja pk-yritysten kansainvälistymistä
 - Lisätä ulkomaisten yritysten sijoittumista Suomeen ja sijoituksia/investointeja suomalaisiin yrityksiin
- Huolehtia pk-yritysten toimintaympäristön pitkäjänteisestä kilpailukyvästä ja elinvoimasta
 - Tukea verotuksen osalta talous- ja työllisyyspolitiikalle asetettuja tavoitteita, kansainvälistä kilpailukykyä ja koko Suomen elinvoimaisuutta
 - Sujuvoittaa yrityksiä koskevaa sääntelyä, luvitusta ja lisätä markkinoiden toimivuutta sekä turvata yrittäjän uusi alku
 - Tukea pk-yritysten ja erityisesti aloittavien yrittäjien liiketoimintaosaamista ja verkostoitumista ja kannustaa pk-yrittäjiä koko työuran mittaiseen osaamisen kehittämiseen
 - Ottaa pk-yritysten erityispiirteet huomioon työlainsäädäntöä kehitettäessä

- Kehittää julkisen hallinnon palveluita ja asiointia asiakaslähtöisemmäksi ja sujuvammaksi
- Varmistaa rahoituksen saatavuus rahoitusmarkkinoita kehittämällä
- Vahvistaa pk-yritysten työnantajamielikuvaa, osaamisen johtamista ja rekrytointiosaamista osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi sekä lisätä yrittäjien jaksamista
- Mahdollistaa joustavat siirtymät työn tekemisen ja yrittäjyyden välillä, lisätä sääntelyn selkeyttä ja ennakoitavuutta sekä kehittää yrittäjän sosiaaliturvaa
- Edistää keinoja omistajanvaihdosten sujuvoittamiseksi
- Lisätä poikkihallinnollista yhteistyötä ja vuoropuhelua sidosryhmien kanssa yli hallituskausien

III. Ministeriöiden toimet yrittäjyyden kasvun edellytyksistä ja uudistumisesta kestävyys huomioiden

Seuraavassa on kuvattuna strategisten linjausten mukaisesti ministeriöiden ja muiden toimijoiden toimenpiteet. Toimenpiteen lopussa on sulkuun kirjoitettu vastuuministeriöt ja muut toimijat. Yrittäjyysstrategian tiekartassa on avattu tarkemmin toimenpiteiden sisältöä.

1. Yritysten kasvuhakuisuuden lisääminen vauhdittamalla yritysten kestävästä kasvusta, työllistämistä ja uudistumista: erityisesti kaksoishaasteeseen vastaaminen (digivihreäsiirtymä)

Yritystoiminta on ennennäkemättömän muutoksen edessä erityisesti digivihreän siirtymän vuoksi. Digitaalisuus murtaa perinteisiä toimintamalleja ja edellyttää digitalisaation ja datan voimallista hyödyntämistä myös kaikkein perinteisimmässä yrityksissä. Ympäristöön ja kestäväan kehitykseen liittyvät muutostarpeet koskettavat myös aivan pienimpiäkin yrityksiä. Vihreä siirtymä tulee nähdä ennen kaikkea mahdollisuutena. Suomalaisyrittäjillä on vahvaa osaamista digivihreän kasvun tueksi, jota voidaan myös hyödyntää kansainvälisesti tuotteina ja palveluina. Uudistuminen on keskeinen keino kasvattaa liiketoimintaa ja lisätä työpaikkoja ja työnantajuutta mutta edellyttää investointeja ja osaavaa työvoimaa sekä johtamista. Pienen kotimarkkinan Suomessa on keskeistä varmistaa, että pk-yritykset saavat tukea kansainvälistymiseen.

- 1.1. Aktivoidaan yrityksiä kasvuun ja kansainvälistymään hyödyntämällä mm. julkisia yrityspalveluita sekä selvitetään kasvurahoitusmarkkinoiden toimivuutta ja tarvittaessa korjataan markkinapuutetta julkisilla toimenpiteillä. Digivihreän siirtymän ohella tulee hyödyntää kaikki keinot lisätä yritysten tuotteiden ja palveluiden arvonlisän kasvattamista. Viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelmassa on tavoitteena yritysten kasvun ja kansainvälistymisen laaja-alainen edistäminen sekä miljardiluokan liiketoimintaekosysteemien synnyn ja kehittämisen tukeminen. (TEM, UM, Team Finland-verkosto)
- 1.2. Lisätään ulkomaisten yritysten sijoittumista Suomeen ja sijoituksia/investointeja suomalaisiin yrityksiin huolehtimalla maakuvan kilpailukykyä ja vahvistamalla IIF-verkoston toimintakykyä osana Team Finlandia. Huolehditaan suomalaisesta investointiympäristöstä, jotta suomalaiset - myös globaaleita markkinoita tavoittelevat - yritykset haluavat investoida Suomeen. (TEM, UM, Business Finland, Team Finland-verkosto)
- 1.3. Vahvistetaan pk-yrittäjien osaamista ja valmiuksia kasvaa kestävästi ja uudistua nostamalla johdonmukaisesti pk-yritysten digi- ja datakvykyä, jotta varmistetaan digitalisaation ja datan täysimääräinen hyödyntäminen. Otetaan huomioon edelläkävijäyritysten palveluiden lisäksi perinteisten pk-yritysten kvyky kasvaa ja uudistua hyödyntämällä digi-

taalisia ratkaisuja liiketoiminnassaan. Lisäksi Tekoäly 4.0 pk-yritystoimet mm. Datasta kasvua- yritysohjelma. (TEM, OKM, LVM, MMM, OM, BF, Finnvera, ELY-keskukset, ammatillisen koulutuksen järjestäjät, korkeakoulut)

- 1.4. Kannustetaan yrityksiä hyödyntämään vähähiilisiirtymään liittyviä liiketoimintamahdollisuuksia aktivoimalla yrityksiä sekä huolehtimalla investointiympäristöstä ja mahdollistamalla kokeilut. Hyödynnetään Suomen 2035 vähähiilisyys-tavoitetta maakuvatyössä. Tuetaan pk-yritysten kestävyys- ja yhteiskuntavastuuosaamista tarjoamalla pk-yrityksille neuvontaa ja valmennusta sekä kannustetaan kilpailuedun rakentamiseen vastuullisuuden kautta. (TEM, UM, OKM, MMM, BF, Enterprise Europe Network, ammatillisen koulutuksen järjestäjät, korkeakoulut)
- 1.5. Otetaan huomioon pk-yritysten erityispiirteet mm. EU-sääntelyyn vaikuttamisessa siten, ettei PK-yritysten hallinnollinen taakka kasva tarpeettomasta kuormituksesta.
- 1.6. Edistetään pk-yritysten kykyä uudistua ja kehittyä tukemalla pk-yritysten yhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa kehittämällä toimintamalleja, jotka sopivat pienempien resurssien pk-yrityksille. Selkiytetään yritysten ja korkeakoulujen välisten IPR-sopimusten ehtoja. Vahvistetaan yritysten ja yrittäjien kykyä hyödyntää luovaa osaamista ja aineettomia oikeuksia (IP-oikeudet). Kehitetään pitkäjänteisesti alueiden ekosysteemeissä toimivia hautomoja, yrityskiihdyttämöjä sekä testausympäristöjä pk-yritysten tuote- ja liiketoimintakehityksen helpottamiseksi. (TEM, MMM, OKM, BF, Finnvera, ELY-keskukset, korkeakoulut, ammatillisen koulutuksen järjestäjät)

2. Huolehditaan pk-yritysten toimintaympäristön pitkäjänteisestä kilpailukyvyistä ja elinvoimasta

Yrittäjyyden toimintaympäristö vaikuttaa yritysten näkemykseen investoimisen, kehittämisen, työllistämisen jne. kannattavuudesta. Keskeisimpiä toimintaympäristöön vaikuttavia asioita ovat esimerkiksi verotus, osaaminen, toimiva kilpailu, sääntely ja asiointi- ja yrityspalvelut yrityksille. Julkisen hallinnon palvelut ja asiointi ovat osa yrittäjien toimintaympäristöä. Sujuvat ja asiakaslähtöiset palvelut mahdollistavat yrittäjien keskittymisen liiketoimintaan. Yksi keino lisätä palveluiden asiakaslähtöisyyttä ja sujuvuutta, on lisätä poikkihallinnollisuutta, digitalisaation hyödyntämistä ja tiedon yhteiskäyttöä.

- 2.1. Turvataan yritysten vakaa, kannustava ja ennustettava toimintaympäristö sekä yritysten toimintaedellytykset ja verotuksen ennustettavuus, mikä mahdollistaa investoinnit sekä uusien työpaikkojen synnyttämisen. Tuetaan verotuksen osalta talous- ja työllisyyspolitiikalle asetettuja tavoitteita, kansainvälistä kilpailukykyä ja koko Suomen elinvoimaisuutta. Lisäksi hallitus selvittää yhteisö- ja osinkoverotuksen rakennemuutosta, jossa yhteisöverokannat eriytetään yhtiöön jätetyn voiton ja yhtiöstä ulosmaksetun voiton osalta. Tavoitteena on parantaa investointien ja kotimaisen omistamisen kannustimia. (VM, TEM)
- 2.2. Kehitettäessä työlainsäädäntöä otetaan huomioon pk-yritykset. Työlainsäädäntöä kehitetään tarkoituksenmukaisesti ja perustelluin syin voidaan eriyttää lainsäädäntöä kiinnittäen huomiota kuitenkin erikoisten yritysten ja niiden palveluksessa olevan henkilöstön yhdenvertaisuuteen. (TEM)
- 2.3. Sääntelyn sujuvoittamiseksi kehitetään lainsäädäntöä laajentamalla asteittain yksi yhdestä -periaatetta painottaen määrällisyyden sijaan kuitenkin lainsäädännön tarkoituksenmukaisuutta. Hyödynnetään lisäksi yrityspaneelia yritysvaikutusten arvioinnissa sekä yrityspalveluiden ja -rahoituksen kehittämisessä. Yritysvaikutusten ohella voidaan selvittää vaikutuksia yrittäjyyteen. (TEM)

ulkomailta Suomen asioivien sähköisen asioinnin tarpeet. Luodaan digitaalinen palvelualusta "Virtual Finland", jossa on digitaaliset viranomaispalvelut osajien, yritysten ja investointien houkuttelemiseksi sekä yritysten viennin ja kansainvälistymisen edistämiseksi. (TEM, VM OM, UM)

- Sujuvoitetaan yritysten lupaprosesseihin liittyvää asiointia. Jatketaan toimia lupakäsittelyiden nopeuttamiseksi ja prosessin ennakoitavuuden lisäämiseksi hakijan näkökulmasta. Selvitetään syyt yli vuoden kestävien lupamenettelyjen taustalla. Tavoitteena on laadukkaan ja sujuvan luvituksen toimintaedellytysten vahvistaminen ja käsittelyajan vähentäminen pääsääntöisesti alle vuoteen (pl. puutteellisen hakemuksen takia hakijan hakemuksen täydentämiseen kuluva aika) ympäristön suojelun tasoa tai lupakäsittelyn laatua vaarantamatta. Lisätään yritysten osaamista lupamenettelyistä, erityisesti ympäristölupien osalta sekä niihin liittyvistä käytänteistä, jotta lupahakemusten laatu paranee ja käsittely nopeutuu. Varmistetaan riittävät resurssit lupien käsittelyssä. Otetaan käyttöön valmentavan valvonnan käytännöt. (Kaikki ministeriöt ja hallinnonalan virastot ja laitokset, alue- ja paikallishallinto)

2.9. Kehitetään rahoitusmarkkinoiden toimivuutta kaiken tyyppisten yritysten käyttöön ja paikaan tarvittaessa markkinapuutteita politiikkatoimin. Kiinnitetään erityistä huomiota kasvuyritysten rahoituksen haasteisiin. Kohdennetaan julkista rahoitusta sekä kotimaista- että EU-rahoitusta, vivuttamaan pk-yritysten/yksityistä rahoitusta digivihreän siirtymän edistämiseksi ja sitä tukevien uudistusten vauhdittamiseksi rahoitusmarkkinoilla. Edistetään erilaisissa verkostoissa osallistumista avautuviin EU-hankehakuihin (erityisesti Digital Europe, Horizon). Helpotetaan rahoituspalveluiden löydettävyyttä viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelman (VKKO) toimenpiteillä.

3. Vahvistetaan pk-yritysten työnantajamielikuvaa, osaamisen johtamista ja rekrytointiosaamista osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi sekä vahvistetaan yrittäjien jaksamista

Osaavan työvoiman saatavuus on keskeinen uudistumisen ja kasvun mahdollistaja. Entistä useampi pk-yritys ei saa palkattua tarvitsemaansa työvoimaa. Yhä useampi työtehtävä edellyttää laajempaa osaamista minkä lisäksi Suomen demografinen kehitys on epäedullinen - nämä tekijät lisäävät erityisesti pk-yritysten haasteita saada osaavaa työvoimaa. Työvoiman saatavuuden tilanne vaihtelee toimialakohtaisesti ja toimissa tulee ottaa huomioon mahdolliset toimialojen erityishaasteet. Osaava työvoima auttaa yrittäjää jaksamaan mutta myös yrittäjän jaksamisesta on parannettava.

3.1. Vahvistetaan pk-yritysten työnantajamielikuvaa, jotta pienempien yritysten olisi helpompi saada uutta työvoimaa. Lisätään yritysten tietoisuutta nopeista toimista kuten oppisopimus- ja yhteishankintakoulutuksesta sekä haetaan ratkaisuja, joilla saadaan oppisopimuskoulutus yrittäjille houkuttelevammaksi. Yritysten on rekrytointiosaamisen lisäksi syytä panostaa nuorten ja ylipäättään uusien henkilöiden perehdyttämiseen, työssäoppimisen tukemiseen ja työpaikkaohjaukseen. Edistetään ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja yritysten rekrytointiyhteistyötä uusien osajien löytämiseksi ja otetaan huomioon pienempien yritysten resurssit yhteistyössä. (TEM, OKM, ammatillisen koulutuksen järjestäjät)

3.2. Panostetaan osaavaan työvoiman saatavuuteen laaja-alaisesti ja toimeenpannaan työperäisen maahanmuuton tiekartta. Sujuvoitetaan saatavuusharkintaa ja tuetaan yrityksiä niihin liittyvissä lupaprosesseissa. Kannustetaan yrityksiä rekrytoimaan kansainvälisiä osajia sekä verkostoitumaan. Lisätään tietoa monikulttuurisuuteen liittyvistä mahdollisuuksista liiketoiminnan sekä vienti- ja tuontitoiminnan kehittämisessä. Tuodaan pk-yrityksille tietoa

parhaista käytännöistä liittyen maahanmuuttajien rekrytointiin. Otetaan huomioon työntekijöiden ja yrittäjien perheet kansainvälisten osaajien houkuttelussa. (TEM, VM, MMM, TE-toimistot, Team Finland verkosto, korkeakoulut, ammatillisen koulutuksen järjestäjät)

3.3. Tuetaan toimintamalleja yrittäjien jaksamisen tukemiseksi osana yrityspalveluekosysteemin kehittämistyötä (mm. osana Yrityksen Talousapu-palvelua). Parannetaan työterveyshuollon kattavuutta ja tukea pk-yrityksille tiedottamalla Työterveyslaitoksella kehitetystä yrittäjien ja pienten yritysten työterveyshuollon yhteishankintamallista. Lisätään tietoa Työterveyslaitoksen kehittämistä sisällöistä ja toimintamalleista yrittäjien hyvinvoinnin parantamiseksi. (TEM, STM, Työterveyslaitos)

4. Mahdollistetaan joustavat siirtymät työn tekemisen ja yrittäjyyden välillä, lisätään sääntelyn selkeyttä ja ennakoitavuutta sekä kehitetään yrittäjän sosiaaliturvaa

Yrittäjäksi ryhtymistä saattavat estää epäselvyydet liittyen sosiaaliturvaan. Yrittäjänä toimitaan usein myös sivutoimisesti ja näin ollen yrittäjän turva koostuu sekä palkansaajana että yrittäjänä tehdystä työstä. Alustayrittäjyys on uusi tapa organisoida työtä. On epäselvää, että nähdäänkö, alustalla työtä tekevät toimijat yrittäjinä vai työntekijöinä. Osalla yrittäjistä ei ole kykyä maksaa riittävää sosiaaliturvaa. Kaikki yrittäjät eivät myöskään tunne tai tiedosta YEL-vakuuttamisen merkitystä kokonaisturvan rakentumisessa ja päätyvät alivakuuttamaan itsensä.

4.1. Mahdollistetaan joustava työllistyminen ja siirtymiset työntekijänä ja yrittäjänä toimimisen välillä jatkamalla yhdistelmävakuutuksen kehittämistä sosiaaliturvan uudistamisessa. Edistetään sääntelyn selkeyttä ja ennakoitavuutta mm. alustayrittäjyyden osalta. Lisätään yrittäjien tietoisuutta YEL-vakuuttamisesta ja haetaan keinoja yrittäjien alivakuuttamisen vähentämiseksi. (STM, TEM, Eläketurvakeskus)

5. Edistetään keinoja omistajanvaihdosten sujuvoittamiseksi

Omistajavaihdokset ovat yksi väylä uudistaa ja kasvattaa liiketoimintaa. Ikääntyvien yrittäjien lisääntymisen myötä lisääntyvät haasteet sopivien jatkajien löytämiseksi. Onnistunut omistajanvaihdokset edellyttävät riittävän ajoissa käynnistettyä valmistelua. Onnistuneet omistajanvaihdokset voivat olla keino uudistaa ja kasvattaa yritystoimintaa ja onkin tärkeää, että yrityksen eri kehitysvaiheissa on oikeanlaista yrittäjäosaamista.

5.1. Hallitusohjelma- ja kehysriihikirjausten sekä kotimaisen omistajuuden ohjelman toimien lisäksi kiinnitetään omistajanvaihdoksissa huomiota myös liiketoiminnan jatkajiin. Jotta omistajanvaihdokset tapahtuvat mahdollisimman sujuvasti, tulee huolehtia, että jatkajien saatavilla on riittävästi jatkajakoulutusta esimerkiksi ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen toimesta. (TEM, OKM, MMM, ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut)

6. Lisätään poikkihallinnollista yhteistyötä ja vuoropuhelua sidosryhmien kanssa yli hallituskausien

Yrittäjyyteen liittyvän toimintaympäristön tarkastelua ja kehittämistä ei tällä hetkellä toteuteta säännöllisesti ja poikkihallinnollisesti eikä tarkasteluun ole sovittuna toimintamallia. Taavoitteena on, että yrittäjyyttä tarkasteltaisiin säännöllisesti ja ilmiöpohjaisesti yli hallituskausien. Pohjana tarkastelulle ovat säännölliset tilannekuvat yrittäjyydestä.

6.1. Varmistetaan poikkihallinnollinen yhteistoiminta ja koordinaatio sopimalla yhteistyörakenteista ja toimintamalleista. Käynnistetään Yrittäjyyden neuvottelukunta vastaamaan periaatepäätöksen toteuttamista ja seuraamista sekä edistämään sidosryhmäyhteistyötä. Kehitetään edelleen yrittäjyyden tilannekuvaa ja analyysiä. Periaatepäätöksen toteutumista seurataan mm. sovitulla mittareilla. (TEM, OKM, STM, UM, OM, VM, YM, LVM, MMM)

IV. Valtioneuvoston periaatepäätöksen seuranta

Yrittäjyyden periaatepäätöksen toteutusta seurataan mittareilla seuraavasti:

- Yritysten määrän kehitys eri kokoluokissa
 - Eri kokoisten yritysten (yksinyrittäjät, mikrot ja pienet ja keskisuuret)
 - Työnantajayritysten määrä
- Yritysten kasvu ja kasvuhakuisuus
 - Yritysten kasvu eri kokoluokissa
 - Yritysten kasvu/kasvuhakuisuus eri puolella Suomea
- Aloittaneet ja lopettaneet yritykset, uusien yritysten määrän kehitys
- Vientiyritysten määrä (tavaraviennin kehitys) ja pk-yritysten kansainvälistyminen
- Pk-yritysten henkilöstömäärän kehitys (jaoteltuna mikro-, pien- ja keskisuuriin yrityksiin)
- Työvoiman saatavuusongelmia kokeneiden pk-yritysten määrä
- Yritysten kannattavuus
- Yritysten uudistuminen
 - investoinnit (aineelliset, aineettomat ja ulkomaalaiset)
 - investointiaikomukset
 - eroteltuna investoinnit digivihreään siirtymään
- Yrittäjäksi ryhtymisen aiheet
- Omistajanvaihdokset

Kunkin mittarin osalta tullaan kiinnittämään lähtöarvo ja seuraamaan mittarin kehitystä.

Toimenpiteet toteutetaan olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Määrärahalisäyksiä tai muita budjettivaikutuksia vaativista toimenpiteistä päätetään erikseen valtiontalouden kehityksissä ja vuosittaisissa valtion talousarviomenettelyissä.

Liite: Yrittäjyysstrategia